

GRØN PÅ BORNHOLM

AUGUST 2008

"En lille fortælling om overlevelse?" – foredragsaften med forfatter Jørgen S. Nielsen
Forfatter og journalist på Dagbladet Information Jørgen Steen Nielsen har skrevet en ny bog med dobbelttitlen "En lille fortælling om overlevelse" / "En lille guide til overlevelse", som er omtalt i sidste nummer af Vedvarende Energi & Miljø. Jørgen Steen Nielsen er utroligt vidende om klimaproblematikken, helt opdateret om "hvad vi nu ved" om klimaproblemerne og har skrevet en lang række fagligt veldokumenterede indlæg i Information, bl.a. om CO2-kvotering, EU's klimapolitik og lavenergi-byggeri.

Det er derfor et stort privilegium sammen med foreningen Grøn Hverdag at kunne invitere til foredragsaften **onsdag den 26. november kl. 19.30** på centralbiblioteket i Rønne med denne sværvægt inden for klimadebatten. En god lejlighed til at blive klogere på den udfordring, der måske er vores samfunds vigtigste i dag, og samtidigt høre om hvilke ting man kan gøre i hverdagen for at gøre en forskel. **Tilmelding til arrangementet senest fredag den 14. november.** Skriv eller ring til kontoret. Der bliver kun plads til et begrænset antal deltagere – så først til mølle!

"Hvad er det du spiser?" - Foredragsaften med Bodil Søgaard

Interessen for emnet mad, sundhed og økologi er stor. Hvor mange kender du, som har fået kræft? Dårligt hjerte? Er overvægtige? Bogen *Hvad er det du spiser?* diskuterer, hvilken rolle vores kostvaner og den moderne livsstil spiller i denne udvikling. Forfatterne bag bogen, Bodil Søgaard og Troels Østergaard, peger på, at økologiske eller biodynamiske fødevarer er en af de nødvendige veje til en sundere og mere bæredygtig livsstil,

der som sit grundlag har en kortere vej mellem produktion og forbrug, mellem jord og bord.

Det er derfor en stor glæde sammen med Super brugsen Åkirkeby og foreningen Grøn Hverdag, at kunne invitere til foredrag + spisning den **28. oktober kl. 18.00** med Bodil Søgaard, der med udgangspunkt i bogen vil fortælle om sundhed og økologi. Arrangementet indledes med en lækker økologisk buffet kl. 18 til en pris af 100 kroner. **Tilmelding til arrangementet senest fredag den 10. oktober.** Skriv eller ring til kontoret. Der bliver kun plads til et begrænset antal deltagere – så først til mølle!

Energi-Ø-projekt på dagsordenen

Foreningens vision om at gøre vores ø 100 pct. selvforsynende med vedvarende energi er nu for alvor kommet på den politiske dagsorden, da Teknik & Miljøudvalget har vedtaget Bornholms Energi strategi 2025 - "Vejen til et MERE bæredygtigt Bornholm", der udgør en slags køreplan for, hvordan visionen kan gøres til virkelighed.

Strategien er et vigtigt skridt i den rigtige retning. De næste år skal vise om viljen og opfindsomheden hos politikere, erhvervsliv og almindelige borgere her på øen rækker til at føre det ud i livet. Vi ønsker Bornholm tillykke med det første skridt!

Der er store perspektiver i, at vi selv her på øen producerer vores energi ud fra vedvarende energikilder som sol, vind og biomasse og effektiviserer energiuudnyttelsen med f.eks. energirigtig bygningsrenovering. Et trecifret millionbeløb kan årligt blive og cirkulere i det bornholmske samfund i stedet for, som det sker nu, at gå til olieproducenter f.eks. i mellemøsten.

BORNHOLMS MILJØ- OG ENERGIFORENING er en privat forening, der er uafhængig af politiske eller kommercielle interesser. Foreningen skal øge brugen af vedvarende energi og skubbe til den økologiske udvikling på Bornholm. Foreningen finansieres af medlemsbidrag. Kontingent for personligt medlemskab er kr. 300 årligt. Kontingent for foreninger, institutioner og virksomheder er kr. 500 årligt. Medlemmerne modtager seks numre af magasinet Vedvarende Energi og Miljø samt nyhedsbrevet "Grøn på Bornholm".
BESTYRELSEN: Steen O. Nielsen (formand – 56 96 91 71), Jon F. Jespersen (næstformand - 20 46 60 58) , Per Ancher (sekretær - 56 48 43 22), Sune Glarbo (kasserer – 56 96 92 07), Lars Holmsted (56 48 38 39) John F. Jespersen (56 48 32 96) og Nicolas Braun (51 74 83 72). **Adresse:** Bornholms Miljø- og EnergiCenter, Gudhjem Mølle, Møllebakken 4c, 3760 Gudhjem, telefon 56 90 74 90/ 30 35 38 45, bornholm@energitjenesten.dk

Men hvordan kommer man i gang hjemme hos sig selv? - Det er svært at få overblik over mulighederne. Skal der solceller på taget? Mere isolering på loftet? Eller er det den gamle fryser der skal skiftes ud?

Vi vil gerne sætte fokus på mulighederne og præsenterer derfor i et samarbejde med Østkraft og Bornholms Regionskommune fire tema-udstillinger ud over det kommende år. Et konkret program for hver udstilling er under udarbejdelse, og der vil løbende komme mere nyt om de konkrete detaljer på EnergijTjenestens hjemmeside under "Bornholm". (www.energitjenesten.dk) samt på foreningens hjemmeside (www.bomec.dk). De fire temaer er som følgende:

1. Energirigtig renovering og efterisolering - 15-16. november 2008.

- Fokus på den eksisterende bygningsmasse. Hvordan minimerer man husets varmetab og dermed energiforbruget til opvarmning?

2. Alternative opvarmningsformer - 24-25. januar 2009

- De alternative opvarmningsformer er mange, når oliefyret står for udskiftning, og tæller blandt andet flere forskellige typer af varmepumper og biobrændselsfyre.

3. EI - Det intelligente hus - 7-8. marts 2009.

- Hvordan eldrevne apparater kan styres og justeres, så udnyttelsen effektiviseres, og man dermed sparer energi.

4. Vedvarende energi - 25-26. april 2009

- Hvordan forsyner man sin egen husstand med vedvarende energi? Fokus på solceller, solvarmeanlæg, husstandsvindmøller med mere.

Massiv interesse for minivindmøller, men...

80 mennesker fik den 3. april i Aakirkeby Hallerne et "øjebliksbillede" af fremtidens muligheder, når det handler om mini-vindmøller, og spørgelysten var stor.

Krav om typegodkendelse af minivindmøller blev indført 1. marts 2008. Derfor er salget sat på "standby", mens teknologisk institut for Energistyrelsen gennemfører afprøvning og godkendelse på den enkelte virksomheds regning. Sådan var situationen i starten af april, da vi afholdt arrangementet, og en rundringning her i august, viser desværre, at situationen fortsat er uafklaret.

Således arbejder Bornholms Elektromotor fortsat sammen med deres importør på at få gennemført en typegodkendelse så de kan efterkomme den store efterspørgsel. Lovgivningen omkring opstilling og eftersyn er desværre fortsat også uafklaret. Man må væbne sig med lidt toldmodighed.

Vi følger op på sagen og planlægger også at præsentere minimøller på udstillingen 25-26. april næste år. Se omtale i modsatte spalte.

Alternativer til oliefyret? - informationsaften

For at hjælpe folk på vej med at se alternativerne, når man står med et gammelt oliefyre, har vi seks gange i løbet af de seneste måneder afholdt informationsaften med fokus på de mulige alternativer. Der har været stor søgning på arrangementerne, hvorfor vi gør det igen **tirsdag den 11. november kl. 19.30**. Aftenens program byder på et oplæg ved energivejleder Mikkel Høst, der bredt vil fortælle om fordele/ulemper og muligheder/begrænsninger med forskellige opvarmningsformer, herunder de forskellige former for varmepumper samt biobrændselsfyre. Efter oplægget er der mulighed for at stille spørgsmål og udveksle ideer. **Tilmelding er påkrævet.** Tilmelding kan ske ved at kontakte Mikkel Høst på kontoret, senest 1. november.

Ny bestyrelse

Generalforsamlingen 11. marts blev afholdt med hyggelig fællesspisning og spændende oplæg om kommunens energiplanlægningsprojekt. 25 medlemmer deltog i det hyggelige arrangement. Bestyrelsen fortsætter arbejdet med to nye ansigter: Kirsti Drewsen og John Larsen er stoppet, mens Lars Holmsted og Nicolas Braun er tiltrådt.

Lavenergibyggeri på dagsordenen

Lavenergibyggeri er en naturlig del af en bæredygtig fremtid for vores ø med mindre energiforbrug til opvarmning. Derfor inviterede vi onsdag den 30. april, med støtte fra Agenda-21 puljen til informationsaften om emnet med Energivejleder Carsten Sohl i Åkirkeby Hallerne. Her fik omkring 50 personer, og heriblandt flere arkitekter, bygningsrådgivere, og håndværkere, et indblik i det, der bliver fremtidens byggeri med de varslede stramninger af energikravene i 2010, 2015 og 2020. Man kan med nuværende materialer og teknikker bygge, så der næsten ikke er behov for energi til opvarmning. Der er derfor ingen grund til at vente på de varslede stramninger. Ultra-lavenergibyggeri kan sagtens bygges i dag.